

2015

ODSHERRED
KOMMUNE

Plejeplan for Ellingebjerg i Odsherred Kommune

Benjamin Dyre
Odsherred Kommune
Juli 2015
J.nr. 306-2013-11855

Indhold

Indledning	3
Formål	4
Beskrivelse af Ellingebjerg	4
Juridiske forhold	6
Pleje af området	6
BILAG 1	9

Formål

Plejeplanen skal sikre at offentligheden får bedre udsigt fra Ellingebjerg til Højby Kirke og Højby Sø. Områdets betydning for borgerne til at gå ture og gøre ophold skal forbedres, under hensyn til de kulturhistoriske og biologiske værdier der findes på Ellingebjerg.

Områdets karakter skal ændres i begrænset omfang, således at der etableres nogle udsigtskiler og foretages udtynding i den kraftige bevoksning og tilgroning som præger området.

Bevaring af udsigt, samt sikring af rekreative, kultuhistoriske og biologiske værdier gør at området skal plejes med mellemrum.

Nogle borde- og bænke nedtages og fjernes og der opsættes andre bænke til erstatning herfor.

Formidlingsskilt ønskes opsat til formidling af områdets værdier.

Ellingebjerg vil som udsigtspunkt og opholdssted supplere Højbys øvrige væsentlige rekreative og oplevelsesmæssige værdier, og herved bidrage til hele områdets værdi.

Beskrivelse af Ellingebjerg

Ellingebjerg er et langstrakt og markant bakkedrag på knap 1 hektar. Det rejser sig ca. 8-10 meter over det omkringliggende område.

Ellingebjerg ligger tæt på stationen og de gamle bydele. Ellingebjerg er tæt forbundet til byens stisystem. På Ellingebjerg findes nogle simple vandrestier, der er flittigt benyttet.

Ellingebjerg er i dag meget tilgroet og udsigt til Højby Kirke er kun mulig enkelte steder. Dele af arealet har nærmest præg af skov.

Der er i løbet af de sidste par år, for at skabe udsyn til kirken og søen, foretaget en ikke planlagt, men begrænset rydning af brombærkrat og udtynding af Ahorn, på udvalgte dele af arealet.

Ellingebjerg er, jf. fredningsnævnets kendelse af 31. marts 1965, fredet som del af Højby Kirke fredningen. I Fredningsnævnets kendelse fremgår om Ellingebjerg;

Den del af den pågældende parcel af matr. nr. 1 a Højby by og sogn, som kaldes "Ellingebjerg", og om hvis beliggenhed der henvises til vedhæftede af landinspektør Erik Pedersen udarbejdede servitutskitse, skal til stadighed bevares som offentlig tilgængeligt naturområde, og således at ingen beplantning, bebyggelse eller forandring ivotrigt af det pågældende areal kan ske uden samtykke fra Naturfredningsnævnet for Holbæk Amt og kirkeministeriet.

På ældre luftfotos ses, at Ellingebjerg på fredningstidspunktet i 1965, bortset fra enkelte træ- og buskgrupper, samt en større plantning i arealets sydlige ende, stort set var fri for træer og buske. Dele af arealet har formentlig været brugt til græsning for husdyr.

Ellingebjerg er i dag præget af bevoksninger af Selje-Røn, samt større træer af Ahorn og Grå-Poppel.

Herudover er arealet bevokset med mange andre træer; bl.a. Sød-Æble, Pære, Ask, Navr, Fugle-Kirsbær, Skov-Elm og Spids-Løn. Af mindre træer og buske findes bl.a. Brombær, Almindelig Hyld, Engriflet Hvidtjørn, Glat Hunderose, Havtorn, Klitrose, Korbær, Mirabel mm.

Sommerfuglen "Det hvide W", der er knyttet til Elm, lever på lokaliteten. Sommerfuglen er gået meget tilbage som følge af den udbredte elmesyge. Der er en del opvækst af Elm på lokaliteten.

Foto: Jan Fisher Rasmussen

På Ellingebjerg findes en rest af overdrevsplanter som Almindelig Agermåne, Musevikke og Gul Snerre. Der foreligger ikke dokumenterede historiske oplysninger om særlige naturværdier i området, men bakken skulle iflg. naturvejleder Jørgen Stoltz bl.a. have været voksested for Bakke-Nellike og have haft god værdi som overdrev. I dag er Bakke-Nellike, som de allerfleste af overdrevets øvrige karakteristiske planter, formentlig forsvundet på grund af tilgroningen med buske og træer. Aktuelt vurderes arealet at være af begrænset botanisk værdi.

Ellingebjerg er dog et naturområde af lokal værdi, ikke mindst for fugle, der tiltrækkes af områdets mange forskellige bærbærende buske og træer, men også for smådyr og insekter mv.

På toppen af Ellingebjerg findes der, jf. Kulturstyrelsens Kulturhistoriske Centralregister "Fund og Fortidsminder", rester af 3 rundhøje fra oldtiden. De kan ses som forhøjninger på toppen af Ellingebjerg. På ældre matrikelkort over området ses at Ellingebjerg tilsyneladende har haft 4 gravhøje.

Ved etablering af vandledning omkring 1989 blev en af gravhøjene ved et uheld gennemgravet og der blev fundet flere kulturgenstande og andre vidnesbyrd, som viser at arealet har væsentlig arkæologiske værdi.

I dag er der på to af gravhøjene opsat træborde og bænke til rekreativ brug. Disse skal af respekt for gravhøjene flyttes til mere passende placeringer, hvor der fortsat vil være udsigt.

Tyskerne skulle under 2. verdenskrig have gravet eller uddybet en lille og markant slugt og brugt den som skydebane. Slugten findes på den østvendte del af Ellingebjerg.

Juridiske forhold

Det fredede Ellingebjerg omfatter matr. nr. 1fq Højby By, Højby, der ejes af Odsherred Kommune, matr. nr. 1m Højby By, Højby, der ejes af Højby Vandværk (hvor vandværkets vandbeholder findes), og en mindre del af matr. nr. 1fp Højby By, Højby, der ejes af Hotel Højby Sø.

Arealet indgår som kulturmiljø for Højby Landsby og Stationsby jf. Odsherreds Kommuneplan 2009 - 2021. Det er beliggende i byzone og omfattet af Odsherred Kommunes Lokalplan nr. 2011-45 "Ellingebjerg i Højby - Hotel, conference- og kursuscenter, boliger, vandværk, grønne områder".

I lokalplanen er der beskrevet et ønske om at kunne etablere en pavillon af hensyn til få en udsigtsplads, i den nordligste del af det fredede område.

Plejeplanen er ikke til hindring for at etablere en pavillon jf. lokalplanen for området. Tilladelse hertil skal dog kræver dog dispensation fra fredningsnævnet jf. naturbeskyttelsesloven § 50. Placering og indretning mv. af en eventuel pavillon er ikke yderligere genstand for denne plejeplan.

Arealet er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Arealet er ikke berørt af sø- og åbeskyttelseslinjer, ligesom arealet ligger uden for kirkebeskyttelseslinjen.

Centralt i arealets sydlige del findes Højby Vandværks vandbeholder. Højby Vandværks vandbehandlingsanlæg mv. er placeret ved foden af Ellingebjerg, uden for det fredede område. Vandværket har flere vandledninger i området. Odsherred Kommune er via deklaration, tinglyst d. 19. februar 1988, bekendt med vandledning, der ligger på toppen af Ellingebjerg.

Habitatvurdering

Arealet ligger mere end 4 km fra nærmeste Natura 2000 område; N154 Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke. Det vurderes, at gennemførelse af projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre påvirkning af de arter og naturtyper, som findes på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

I habitatdirektivets bilag IV er listet en række arter af dyr og planter, hvis vokse-, yngle- og rasteområder skal beskyttes mod beskadigelse eller ødelæggelse. Det pågældende område kan indeholde yngle- og eller rastesteder for arter af flagermus og Markfirben. Odsherred Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke den økologiske funktionalitet for de nævnte arter negativt.

Pleje af området

Odsherred Kommune finder ikke at en total rydning af Ellingebjerg vil være hensigtsmæssig, idet området nu har opnået en tilstand, hvor mange af bevoksningerne giver arealet karakter og rekreativ værdi, bl.a. ved at give læ for vind vejr.

Plejeplanen skal dog ikke hindre en mere omfattende rydning af træer og buske i det fredede område, såfremt der vil være ønske om dette på et senere tidspunkt. Det bemærkes dog at jo ældre bevoksningerne bliver, des mere værdifulde bliver de som regel for det tilknyttede dyre- og insektliv.

Af hensyn til at sikre udsigterne fra Ellingebjerg, skal der være fokus på koordinering af plejen med især Hotel Højby Sø og Naturstyrelsen. Især Hotel Højby Sø har arealer, med bevoksninger, der kan hindre udsyn til Højby Kirke og Sø. I den forbindelse bør det overvejes at indgå formaliserede samarbejder omkring sikring af udsigterne.

Udsigten til Højby Kirke og Højby Sø, sker primært ved at rydde arealer for opvækst og indføre pleje på den vestvendte del af Ellingebjerg. Plejeplanen er ikke til hindring for at der kan etableres udsigtskiler i andre retninger, bl.a. mod Syvhøje ved Stårup.

De dele af Gravhøjene på Ellingebjerg, der er bevokset med buske og træer ryddes for opvækst.

Plejeplanen sigter mod at dele af den vestvendte del af Ellingebjerg får mere præg af overdrev med grupper af træer og buske.

Den østvendte del af Ellingebjerg bevares som krat og skovbevokset. Udtynding og sikring af udsigt på dette areal er ikke i strid med plejeplanen.

På bilag 1 fremgår de udsigtskiler der skal etableres eller fastholdes. Udsigtskilerne vil blive ryddet for generende opvækst.

Herudover ønskes på lidt længere sigt andre dele af den vestvendte bakkeskråning ryddet og udtyndet for udvalgte træer og buske, bl.a. Brombær, Korbær, Ahorn og Poppel. Grupper af markante Selje-Røn kan efterlades, og en del større træer, samt frugttræerne kan lades stå. Herudover kan grupper af buske af bl.a. Hunderose, Mirabel, Hvidtjørn, Havtorn og andre typiske hjemmehørende arter lades stå. På Ellingebjerg vokser også en del små til mellemstore Skov-Elm. Disse skånes, da denne art og dens karakteristiske insektfauna generelt er gået meget tilbage på grund af elmesygen.

Den opfølgende pleje skal udover sikring af udsigt især have fokus på biologiske værdier. Pleje skal derfor tilrettelægges med udgangspunkt i de konkrete arealer. Typisk udføres pleje som 2 trin; første trin er at ændre vegetationen og næste trin er at bevare den ønskede vegetation. Første trin kræver mere intensiv pleje i form af slåning og fjernelse af materiale.

Undladelse af slåning et år er ikke et problem, men stoppes slåning helt, vil arealet vokse til i krat og skov. Slåning kan evt. udføres i en turnusordning, hvor f.eks. halvdelen af et areal lades være et år og først slås året efter. Dette er især til gavn for smådyr og insekter, der har brug for mange blomstrende planter.

Den opfølgende pleje skal derfor udføres efter kommunens konkrete vurdering fra sted til sted.

Der findes enkelte grupper af Rynket Rose, der er en invasiv art. Denne skal bekæmpes på hele arealet. Herudover ønskes andre invasive arter bekæmpet, såfremt de skulle etablere bestande på arealet.

Stier i området er markeret som grøn stiplet linje på kortbilag 1: Den nuværende adgang til området skal som minimum fastholdes, således at stierne kan benyttes af gående. Der ønskes ikke adgang for cyklende, da arealet primært må betragtes som et udsigts- og opholdsområde. Der kan, såfremt det er teknisk og økonomisk muligt, etableres grusbefæstet sti som letter adgangen for gangbesværede.

De opstillede borde og bænke fjernes fra deres nuværende placeringer, så de ikke skæmmer gravhøjene. Placering af bænke ses af kortbilag 1.

Plejemetoderne består i manuel fældning af træer med motorsav og udkørsel med mindre maskiner. Herudover anvendes diverse håndholdte have- og parkredskaber, som le, machete og krat-, eller buskrydder til de mindre opgaver.

Odsherred Kommune har markeret et areal af tæt bevoksning ved vandværk, hvor der af hensyn til at skabe mere "fri luft" og åbne omgivelser er mulighed for at rydde arealet for træer og buske. Odsherred Kommune står for dette, og aftaler i givet fald med vandværket, hvordan det skal ske.

Odsherred Kommune håber at indgå et samarbejde med brugerne af området og særligt Højby Lokalråd omkring den vedligeholdende pleje af arealet.

Odsherred Kommune juni 2015

BILAG 1

